

Brieven uit Bazel.

III.

*Barth en de politiek, een stukje
contemporaine kerkgeschiedenis.*

108A 8963

Ook de Hongaarsche theologen konden maar moeilijk begrijpen waarom Barth bij hun groote vreugde over deze eerste correctie van het verdrag van Trianon roet in het eten ging gooien. Zoo zonden „60 theologische Kinder”, studenten van de universiteit van Boeda, een plechtig protest en ook anderen verklaarden van Barth niets meer te begrijpen. Ook uit Holland kwamen brieven met protest of om inlichtingen en Protestantsch Zwitserland was eveneens verre van overtuigd. Liberalen, Religieus-socialisten en Neo-calvinisten verhieven hun tegenstem. Zoo ziet de Gereformeerde „Freitagszeitung” de grens tusschen Godsrijk en Gode-vijandige kosmos nog altijd als vrijwel ident met die tusschen Pro- en Antimarxisten. In het Marxisme ligt het groote gevaar voor het Christendom en alle anti-Marxisten zijn als zoodanig, als eenmaal Cyrus, de bondgenooten der Kerk. Laat ons daarom dankbaar zijn dat Tsjecho-Slowakije door de Septembergebeurtenissen aan het Marxisme ontruikt is. En verwachtend dat Barth, zelf immers eenmaal een door Kutter en Ragaz beïnvloed socialist, hiertegenover meenen zou dat dan Beëlzebul een al te behulpzame hand bieden zou bij het uitdrijven der marxistische daemones, wordt een scheiding gemaakt tusschen de het Christendom vervolgende Nationaal-socialistische wereldbeschouwing en de orde en werk scheppende Deutsche overheid. Laat Barth er aan terugdenken dat hij in 1933 deze onderscheiding zelf ook gemaakt heeft en niet als de sociaaldemocratische „National Zeitung” het Deutsche geloof en de Deutsche overheid,

verwarren. Bovendien: hoe ontactisch, ja tragisch is het dat juist Prof. Barth, die zooveel voor de Deutsche Belijdeniskerk gedaan heeft, nu de vervolging dier Kerk door zijn uitingen bevordert.

Om op het laatste het eerst in te gaan: Barth gelooft inderdaad niet dat ooit een tact aan het woord komen mag, die iets anders raadt, dan de waarheid te zeggen. Wanneer men een bepaalde meening niet deelen kan laat men haar dan zakelijk bestrijden, maar niet komen met opportunistisgronden. De waarheid van het evangelie is nu eenmaal nooit opportuun en alleen wanneer deze politieke oordeelen geen evangelische waarheid zouden uitdrukken mogen, ja moeten zij onderdrukt worden. Dat zal men dus dienen te bewijzen, maar de tactiek zwijge in de gemeente. Geantwoord heeft Barth op de bestrijding der „Freitagszeitung” niet, maar wel was er voor zijn studenten discussie mogelijk op de „open avonden” welke iederen Dinsdagavond bij Barth aan huis gehouden worden en die eens in de maand aan politieke vragen gewijd zijn. Daar werd allereerst duidelijk dat men in den zin van den Tsjechischen soldaat niet over het woordje ook mag heenlezen. De taak van den staat is niet om voor de Kerk te strijden maar om de orde te handhaven, ook met het zwaard. Wanneer dit hier echter zou gebeuren dan werden ook de belangen van de Kerk gediend en dan mochten de strijdende en lijdende soldaten best weten dat in hun kamp ook de hoogste belangen betrokken waren en dat hun overwinning ook die ten goede zou komen. Op de vraag waar dan die overheid is, die op internationaal terrein de orde te handhaven en het zwaard niet te vergeefs te dragen heeft, werd geantwoord dat het woord „overheid” niet lokaal genomen moet worden maar de beteekenis heeft van ordemacht tegenover elke ontstane wanorde,

hier dus de Tsjechische regeering ondersteund door haar bondgenooten.

Daar er echter ook buiten den engeren kring van Barth's leerlingen in Zwitserland vragen gebleven waren, die den voortgang van het „Schweizerische Evangelische Hilfswerk für die bekennende Kirche in Deutschland” dreigden te storen, belegde de leiding van deze steunactie een samenkomst van vrienden en medewerkers en vroeg Prof. Barth voor hen zijn standpunt breeder te willen uiteenzetten. Deze bijeenkomst vond 5 December l.l. in het prachtige „Kirchgemeindehaus des Frauenvereins für alkoholfreie Wirtschaften” te Wipkingen, een buitenwijk van Zürich, plaats. Uit alle Duitschsprekende kantons waren predikanten en anderen opgekomen, terwijl ook de Bazelsche faculteit haar decaan niet in den steek wilde laten en een autobus vol vrienden en leerlingen met Barth meereisde naar Zürich. Daar deze op ons verzoek dadelijk goedgevonden had, dat zijn lezing in de kranten zou worden verslagen, konden we meegaan als „Vertreter der holländischen Presse”. En het zou ondankbaar zijn hier niet te vermelden hoe het ons te pas kwam dat we een jaar of zes geleden op Ruimzicht volop in de gelegenheid waren van een echten vakman de persmanieren aan te leeren en af te kijken. Genoeg daarover — de ingewijde zal toch reeds hebben begrepen dat we ons al spoedig verheugden in een schoone plaats opzij aan de bestuurstafel naast Dr. Frey, directeur van het Zwitsersche Christelijk Persbureau en bestuurslid van het „Hilfswerk”. Wat in de geheel gevulde zaal, waar naar schatting een drie- à vierhonderd theologen bijeen waren, van veel waarde was.

BAZEL.

A. J. B.

(Wordt vervolgd.)